

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Returadresse
Land og Vand, Landbrug
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

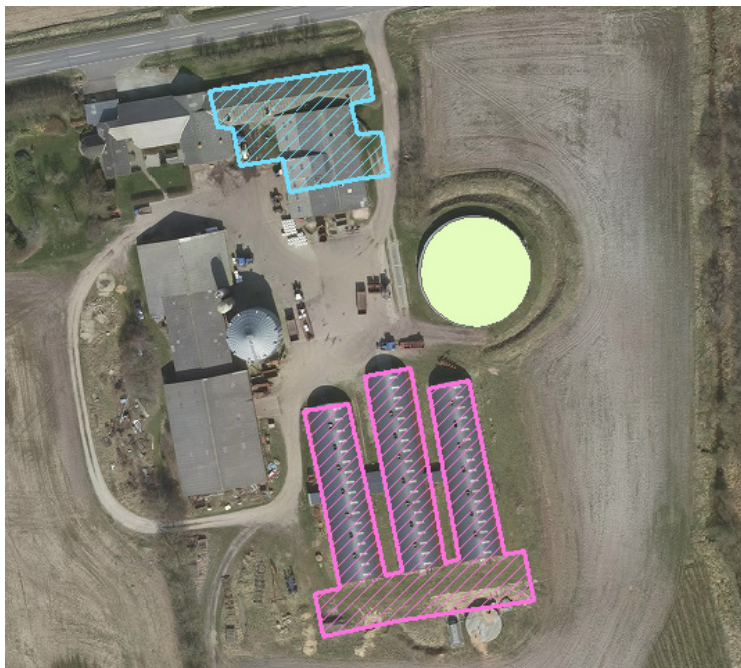
Hestbjerg Økologi Aps
Nr. Feldingvej 100
7500 Holstebro

Sagsbehandler
Berith Bressendorff
Direkte telefon
9974 1781
E-post
Berith.bressendorff@rksk.dk

Dato
23. februar 2018
Sagsnummer
17-020312

Miljøgodkendelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Torstedvej 73
6980 Tim

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:

Økologisk svinebrug
15d m.fl., Præstegården, Torsted
Husdyrbrug omfattet af § 11 i Bekendtgørelse af
lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune
FTB

Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Hestbjerg Økologi Aps v./ Bertel Hestbjerg Nr. Feldingvej 100 7500 Holstebro	
Bedriftens adresse	Torstedvej 73 6980 Tim	
Bedriftens miljøkonsulent	Sagro Helle Borum Birk Centerpark 24 7400 Herning Fastnet telefon: 96296639 Mobil: 29679435 E-mail: hbo@sagro.dk	
Bedriftens matrikelnumre	15d	Præstegården, Torsted
	15aa	Præstegården, Torsted
	16f	Præstegården, Torsted
	17g	Præstegården, Torsted
	4aq	Præstegården, Torsted
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune	
CVR-nr. / CHR-nr.	26672104 /58707	
Ejendomsnummer	7600020910	
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 11 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	
Ansøgning nr.	99499 ver. 5 downloadet d. 12/1-2018	

Oplysninger om husdyrbruget:

Dyrehold	Nudrift		Ansøgt	
	Antal	DE	Antal	DE
Slagtesvin (30-115 kg)	10020	296,36		
Slagtesvin (28-120 kg)			5600	180,22
I alt		296,36		180,22
Bygningsmæssige forhold	Kapacitet m ³	Areal (m ²)	Kapacitet m ³	Areal (m ²)
Eksisterende stald I		Ca. 800*		Ca. 800*
Eksisterende rundbuehaller		Ca. 2000*		Ca. 2000*
Eksisterende gyllebeholder	3895		3895	
Udeareal (1-1)				800
Udeareal (2-1)				180
Udeareal (2-2)				70
Overdækket udeareal i forbindelse med 2-2				150
3 fodersiloer max højde 10 m				
I alt				

*målt på kort

Fordelingen af husdyrgødning/dyreenheder:

	Torstedvej 73	KgN	KgP	Antal DE
Producerede gødning	Svinegylle	17604,91	4303,84	180,22

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal årsdyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg)	Udgangs vægt (kg)	Antal sti-pladser	
Eksisterende stald 1							
Økologiske slagtesvin	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	1050	33,79	28	120	300	
Eksisterende rundbuehaller							
Økologiske slagtesvin	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	4550	146,43	28	120	1200	
I alt			180,22		-	1500	-

Indholdsfortegnelse

Stamblad:.....	2
Oplysninger om husdyrbruget:.....	3
Fordelingen af husdyrgødning/dyreenheder:	3
Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift.....	3
1. Meddelelse af miljøgodkendelse.....	7
Baggrund og kort resumé	7
Afgørelsen	7
2. Vilkår for miljøgodkendelsen	9
Generelt	9
Uheld og risici.....	9
Årsproduktion.....	9
Staldanlæg	10
Opbevaringsanlæg generelt.....	10
Gyllehåndtering	10
Spildevand, restvand og saftafløb	10
Oplag af olie og medicin	11
Affald	11
Skadedyr	11
Lugt	11
Støjkluder	11
Lys.....	12
Støv	12
Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	12
Tilsyn, kontrol og egenkontrol	12
Ophør.....	12
3. Formalia	13
Lovgrundlag	13
Høring og offentliggørelse	13
Klagevejledning	13
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering.....	14
Bilag 1: Miljøredegørelsen	17
1.1 Projektets omfang:	17
1.2 Ikke teknisk resumé	18
1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning	19

1.4 Oplysninger omkring anlægget og ejendommen	20
1.5 Oplysninger om opbevaringsanlæg	26
1.6 Beregninger på anlæg	27
1.7 Oplysninger om gødning	29
1.8 Opbevaringskapacitet	30
1.9 BAT (Bedst tilgængelige teknik)	32
Bilag 2: Miljøvurderingen	35
Vurdering af husdyrbrugets anlæg	35
Lokalisering	35
Generelle afstandskrav	35
Beskyttelseslinjer	35
Placering i landskabet	35
Særlige landskabelige områder:	36
Indretning	36
Dyrehold/Produktion	36
BAT-Bedste tilgængelige teknik	36
Alternative løsninger	38
Ophør	39
Drift	39
Medicin, olie og brændstof	40
Håndtering og opbevaring af affald	40
Håndtering af unormale driftssituationer og uheld	40
Egenkontrol	40
Naboforhold	41
Lugt	41
Støj	42
Lys	42
Fluer og skadedyr	42
Støv	42
Transport	43
Ammoniakpåvirkning	43
Generel ammoniakreduktion	44
Ammoniak påvirkning af natur	44
Bilag IV-arter	48
Husdyrbrugets arealer	49
Konklusion	49
Bilag 3: Situationsplan, samlede anlæg	50

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Bilag 4: Oversigtskort	52
Bilag 5: Afløbsplan.....	53
Bilag 6: Natur	55
Bilag 7: Kulturmiljø.....	56
Bilag 8: Beredskabsplan	57
Bilag 9: Placering af fodersiloer	63
Bilag 10: Kommentarer	64
Beredskabsplan	64
Kompost til markstak	64

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen.
Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

1. Meddelelse af miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Baggrund

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 15/6-2017 en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim.

Der er tidligere meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget på Torstedvej 73, 6980 Tim i henhold til husdyrlovens §12.

Kort resumé

Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget uden arealer, en omlægning af et konventionel dyrehold til et økologisk dyrehold på 5600 slagtesvin (28-120 kg), samt opførelse af 3 løbegårde på henholdsvis 800 m², 180 m² og 70 m². Alle løbegårdene ligger i tilknytning til de eksisterende bygninger. Derudover indrettes 150 m² overdækket udeareal i den eksisterende stald I. Der opføres 3 fodersiloer på max 10 meter i højden, hvoraf den ene silo er en flytning af en silo fra et andet sted på ejendommen. Placering og størrelse kan ses på bilag 9. Den eksisterende gastætte silo fjernes.

Grisene fødes på Torstedvej 86 og kommer efter fravæning til Torstedvej 73, hvor de færdigfedes. Grisene sælges under konceptet "Poppelgrisen".

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 15d, Præstegården, Torsted beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim. Afgørelsen meddeles i medfør af § 11 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og på de angivne vilkår.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget uden arealer og omfatter en omlægningen til et økologiske dyrehold på 5600 slagtesvin (28-120 kg), i alt svarende til 180,22 DE, samt opførelse af 3 løbegårde på henholdsvis 800 m², 180 m² og 70 m², samt et overdækket udeareal i den eksisterende stald I og 3 fodersiloer. Løbegårdene og fodersiloerne placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Afgørelse om miljøgodkendelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 99499, version 5, downloadet den 12/1-2018.

Afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Torstedvej 73, Tim meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, samt supplerende oplysninger, indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen, med mindre vilkårene i denne miljøgodkendelse og generel lovgivning, stiller skærpede krav.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

2. Vilkår for miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i denne miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis godkendelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet. Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i 3. Formalia.
- 3) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 4) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.

Uheld og risici

- 5) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112. Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 6) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Årsproduktion

- 7) Den godkendte husdyrproduktion skal være jævnt fordelt over året.
- 8) Miljøgodkendelsen omfatter et dyrehold bestående af 5600 (28-120 kg), i alt svarende til 180,22 DE.

Note:

(I tilfælde af kommende ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at der ved fortolkning af en afgørelse skal anvendes den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet).

Almindelige sæsonudsving, samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør udsving i dyreholdets størrelse, som følge af mindre tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller, så længe de maksimale 180,22 DE ikke overskrides.

- 9) Der må ikke på noget tidspunkt være flere end i alt 1500 slagtesvin på stald.

Staldanlæg

- 10) De eksisterende stalde har drænet gulv + spalter (33/67). Samlet set skal staldene og løbegårdene overholde gulvtypen delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv, så fastgulvarealet pr. gris kommer over 50% jf. lovkravet til økologiske slagtesvin.
- 11) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.
- 12) Den eksisterende slørende beplantning ud mod Torstedvej bør bevares og beplantningen bør vedligeholdes.

Opbevaringsanlæg generelt

Kompostopbevaring

- 13) Ved etablering af kompost i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 14) Gyllebeholderen skal have fast overdækning i form af telt. Umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel skal telt lukkes.
- 15) Pumpning af gylle til gyllebeholder med teltoverdækning skal ske via et dykket indløb, eller lignende, således at gyllen ikke "plaskes" ned i beholderen. Indløbet skal sikres mod tilbageløb.
- 16) Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.

Gyllehåndtering

- 17) Håndtering af husdyrgødning skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles.

Spildevand, restvand og saftafløb

- 18) Affald, foderrester, gødningsspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
- 19) Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand.
- 20) Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
- 21) Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.

Oplag af olie og medicin

- 22) Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus.
- 23) Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
- 24) Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.

Affald

- 25) Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til en hver tid gældende affaldsbekendtgørelse.

Skadedyr

- 26) Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 27) Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Lugt

- 28) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end grundlaget for miljøgodkendelsen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Støjklider

- 29) Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige værdier, angivet i nedenstående tabel, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 7-18 Lørdag kl. 7-14	Alle dage kl. 18-22 Lørdag kl. 14-18 Søn- og helligdag Kl. 7-18	Alle dage kl. 22-7	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 30) Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at støjvilkår ikke kan overholdes. Støjmålingen skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

Viser kontrolmålingen en overskridelse af de fastsatte støjgrænser, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der iværksættes støjreducerende tiltag.

Lys

- 31) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende.
- 32) Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støv

- 33) Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.
- 34) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.

Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 35) Der skal anvendes fasefodring på ejendommen. Anvendelse af fasefodring skal kunne dokumenteres ved tilsyn i form af ajourførte foderplaner.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 36) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer, opbevaringsaftaler, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 37) Efter tilsynsmyndighedens anmodning skal der forevises beregninger for, at de niveauer for ammoniakemission fra stald og lager, ammoniakdeposition og lugtgeneafstande fra staldanlæg, der ligger til grund for miljøgodkendelsen, er overholdt. Hvis forudsætningerne for miljøgodkendelsen ændres, skal der foretages nye beregninger af gene- og miljøpåvirkningen.

Ophør

- 38) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.
- 39) Kommunen kan kræve, at tiloversblevne bygninger, gyllebeholdere m.v. skal nedrives, såfremt de ikke efterfølgende, skal anvendes til andet formål og såfremt de ved syn og skøn, vurderes misligholdt.

3. Formalia

Lovgrundlag

Miljøgodkendelsen er givet på nedenstående lovgrundlag fra Miljøministeriet (inklusive eventuelle ændringer til den anførte lovgivning, der gælder på godkendelsestidspunktet).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

- Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 256 af 21. marts 2017 (Husdyrbrugloven) (*Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006*).
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 211 af 28. februar 2017 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1324 af 15. november 2016 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 121 af 26. januar 2017 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 926 af 27. juni 2016.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1309 af 18. december 2012 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1611 af 10. december 2015 (Olietankbekendtgørelsen).

Høring og offentliggørelse

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 3 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 26. januar 2018 til 16 februar 2018, hvor der ikke er indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 23. februar 2018 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 23. marts 2018.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager, via Klageportalen. Du kan finde et link på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk, eller www.virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7254 1101, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-tors. 10.00-15.00, fre. 10.00-14.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der den 1. august 2017 har en gyldig tilladelse, der ikke er bortfaldet efter de hidtidige regler, bortfalder først hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt.

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Da denne godkendelse er afgjort efter 1. august 2017 gives der en 6-årig udnyttelsesfrist i henhold til ny lovgivning (§48 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) mod den 2-årige udnyttelsesfrist jævnfør hidtidige regler.

Det generelle krav om kontinuitet i udnyttelsen medfører desuden, at i en godkendelse der efterfølgende ikke har været helt, eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når der har været en produktion svarende til mindst 25 pct. af det godkendte.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse, hvorefter der skal foretages en revurdering, som vil blive påbegyndt i 2026. Revurderingen vil blive frafaldet, såfremt husdyrbruget lever op til krav om totaldeposition for ammoniak og ellers vil revurderingen alene omfatte dette forhold.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Berith Bressendorff
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger:

- Hestbjerg Økologi Aps v./ Bertel Hestbjerg, Nr. Feldingvej 100, 7500 Holstebro

Konsulent:

- Helle Borum, e-mail: hbo@sagro.dk

Ejere og beboere af nærmeste ejendomme:

Torstedvej 76, Tim
Torstedvej 74, Tim
Sigvej 2, Tim
Sigvej 1, Tim
Sigvej 3, Tim
Torstedvej 72, Tim
Torstedvej 75, Tim
Torstedvej 73, Tim
Torstedvej 77, Tim
Vandmøllevej 6, Tim

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Sagro, Konsulent Helle Borum, e-mail: hbo@sagro.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk,
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsradet.dk

Bilag 1: Miljøredegørelsen

Oplysninger om husdyrbrugets indretning og drift stammer fra ansøgningen om miljøgodkendelse, samt fra supplerende oplysninger, indhentet efter modtagelsen af ansøgningen.

Der er, ifølge ansøgningen, anvendt skema nr. 99499, version 5, downloadet den 12/1 2018.

1.1 Projektets omfang:

Der ansøges om en slagtesvineproduktion på 5600 slagtesvin (28-120 kg) årligt.
Ved det gamle bygningsæt er det overvejende sandsynligt, at noget af den ladebygning som er umiddelbart syd for den lange smalle stald (langs hovedvejen) bruges som overdækket udeareal.

Der etableres 1200 stipladser i rundbuestaldene og 300 i de gamle bygninger.

I rundbuestaldene bliver der tale om 50 % fast gulv med et 10 cm lag strøelse (ikke dybstrøelse og grisene skider ikke i strøelsen). Resten af indeareal er med spalter. Udeareal bliver en kombination af fast gulv og spalter.

I de gamle stalde bliver konceptet det samme.

Der skal støbes ca. 1200 m² løbegård til staldene 1 og 2.

Der skal opsættes 3 stk 18 tons fodersiloer. 2 i forbindelse med rundbuehallerne og 1 ud for stald 1.

Den gastætte silo (6) fjernes fra ejendommen, da man ikke har noget at bruge den til.

Tidligere godkendelser

21-12-2009: Miljøgodkendelse i medfør af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Biaktiviteter

Ingen

1.2 Ikke teknisk resumé

Ejendommen søges omlagt til økologisk slagtesvineproduktion.

Der er idag en konventionel produktion af godt 10.000 slagtesvin årligt. Der er forsøringsanlæg i rundbuehallerne.

Forsuring er ikke tilladt i økologisk produktion, og derfor nedlægges forsøringsanlægget.

Der skal etableres løbegårde og velfærdskummer med lyngflis i forbindelse med rundbuehallerne, så grisene i fremtiden har adgang til det fri.

Der ansøges om en slagtesvineproduktion på 5600 slagtesvin (28-120 kg) årligt.

Ved det gamle bygningsæt er det overvejende sandsynligt, at noget af den ladebygning som er umiddelbart syd for den lange smalle stald (langs hovedvejen) bruges som overdækket udeareal.

Der etableres 1200 stipladser i rundbuestaldene og 300 i de gamle bygninger.

I rundbuestaldene bliver der tale om 50 % fast gulv med et 10 cm lag strøelse (ikke dybstrøelse og grisene skider ikke i strøelsen). Resten af indeareal er med spalter. Udeareal bliver en kombination af fast gulv og spalter.

I de gamle stalde bliver konceptet det samme.

Der skal støbes ca. 1200 m² løbegård til staldene 1 og 2.

Der skal opsættes 3 stk 18 tons fodersiloer. 2 i forbindelse med rundbuehallerne og 1 ud for stald 1.

Den gastætte silo (6) fjernes fra ejendommen, da man ikke har noget at bruge den til.

Grisene fødes på Torstedvej 86 og kommer efter fravæning her til ejendommen, hvor de færdigfædes.

Grisene sælges under konceptet "Poppelgrisen".

Ejendommen er oprettet under Siggaard, Torsted ApS CVR 3869 6017 og ikke som ansøgt Hestbjerg økologi. Årsagen er, at der var en konventionel svineproduktion på ejendommen ved overtagelse samt konventionelle afgrøder på markerne. For at kunne færdiggøre denne produktion og afsætte den som konventionel, var det et krav med særskilt CVR nummer og selskab. Efter høst lægges det hele over i Hestbjerg Økologi ApS og det andet CVR-nummer nedlægges. Derfor er ansøgningen oprettet i Hestbjerg økologi og ikke i Siggaard, Torsted ApS.

1.3 Oplysninger om staldanlæg og besætning

Stald anlæg med dyr, Nudrift

Kategori	Staldsystem	Antal årsdyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg)	Udgangs vægt (kg)	Antal sti-pladser	Teknologi
Eksisterende stald 1							
Slagtesvin	Drænet gulv + spalter (33/67)	2100	62,11	30	115	600	
Eksisterende rundbuehaller							
Slagtesvin	Drænet gulv + spalter (33/67)	7920	234,25	30	115	1980	Forsuring*
I alt			296,36		-	2580	-

* Forsuringsanlægget fjernes ved omlægningen af dyreholdet til økologi, da denne teknologi ikke må anvendes på økologiske produktioner

Staldanlæg med dyr, Ansøgt drift

Kategori	Staldsystem	Antal årsdyr	Antal DE	Indgangs vægt (kg)	Udgangs vægt (kg)	Antal sti-pladser	
Eksisterende stald 1							
Økologiske slagtesvin	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	1050	33,79	28	120	300	
Eksisterende rundbuehaller							
Økologiske slagtesvin	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	4550	146,43	28	120	1200	
I alt			180,22		-	1500	

1.4 Oplysninger omkring anlægget og ejendommen

Lokalisering

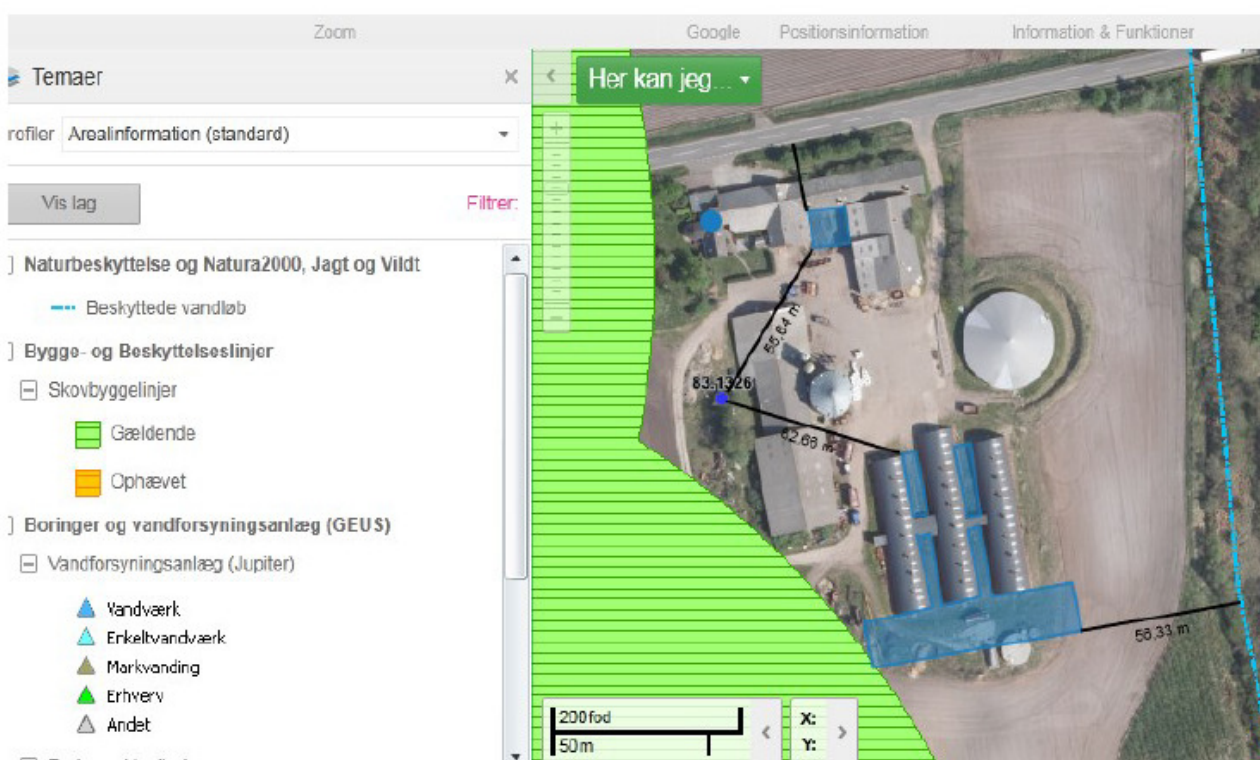
Husdyrbruget ligger på ejendommen matr. nr. 15d m.fl. Præstegården, Torsted beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim.

Husdyrbruget ligger i det åbne land. Den nærmeste nabobeboelse til anlægget er Torstedvej 75, som ligger i en afstand af ca. 50 m fra anlægget. Torstedvej 75 er ejet af ansøger og derfor er lugtgeneafstanden til enkelt bolig ikke beregnet hertil, men til ejendommen på Torstedvej 77, 6980 Tim.

Landskabet omkring ejendommen er i Ringkjøbing Amts Regionplan 2005 kortlagt som landskabeligt interesseområde men selve hovedejendommen og anlægget omkring ligger ikke i landskabeligt interesseområde. En stor del af udbringningsarealerne ligger i det landskabelige interesseområde.

Faste afstandskrav

Alle afstandskrav er overholdt.

Landskab og planforhold

På Danmarks miljøportal har der i forbindelse med udarbejdelse af ansøgning om ændring af husdyrholdet på ejendommen været søgt efter de temaer, der kunne have betydning i forbindelse med ansøgning om udvidelse af husdyrholdet på ejendommen.

Ca 100 meter øst for ejendommen er beliggende et moseområde beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. I dette naturområde er der ligeledes beliggende et beskyttet vandløb.

Ejendommen er beliggende ca 2 km vest for Torsted og ca. 5 km vest for Tim. Der er ikke andre samlede bebyggelser eller naboer beliggende inden for de beregnede geneafstande, hverken før eller efter udvidelsen.

Nærmeste beboelse uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger er Torstedvej 77, 6980 Tim.

Løbegårdene etableres i umiddelbar forbindelse til de eksisterende stalde og syner derfor ikke af noget set udefra.

Energiforbrug

Energiforbrug på anlæg

Ejendommen er lige erhvervet, så det tidligere forbrug kendes ikke.
Energiforbruget i fremtiden bliver meget begrænset, da der bliver naturlig ventilation og ingen opvarmning af staldene.
Max. fremtidigt strømforbrug: 17.000 Kwh årligt.

Energiteknologi på anlæg

Naturlig ventilation
Daglysstyring og begrænset natbelysning
Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer

Vandforbrug

Vandforbrug på anlæg

Fremtid:

Årlige vandforbrug: 3.640 m³ fordelt på
Drikkevand: 3240 m³
Vandspild: 300 m³
Vaskevand: 100 m³

Vandteknologi på anlæg

Der er drikkekopper i staldene.
Der er overbrusningsanlæg på udearealet.

Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:
Der føres gødningsregnskab over husdyrproduktionen.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er udarbejdet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med gylle, brand mv. er beskrevet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er 1 fuldtidsansat i staldene.

Den ansatte efteruddannes og deltager i ERFA-sammenhænge, der er relevante for netop deres jobfunktion (BAT).

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Rengøring og desinficering

Slagtesvinestaldene rengøres efter hvert hold grise (3,5-4 x årligt).

Der anvendes højtryksrensere og staldene iblødsættes først for at spare på vandet.

Der desinficeres med hydratkalk efter endt rengøring.

Overbrusning i svinestalde

Der er lavtryksoverbrusning på de udendørs spaltearealer.

Overbrusning i svinestalde

Med henblik på at reducere NH₃-emissionen fra staldanlægget er det i henhold til BREF (2003) generelt BAT i svinestalde at reducere overfladearealet, hvorfra der kan ske NH₃-fordampning, at fjerne gyllen hyppigt fra gyllekanaler, at afkøle gødningsoverfladen samt at bruge overflader, der er nemme at rengøre.

Der er fast gulv med dybstrøelse i den gamle slagtesvinestald. Udearealet bliver med fast gulv og spalter efter de økologiske foreskrifter.

Der er delvis spaltegulv med 50-75% fast gulv med strøelse i rundbuehallerne.

De økologiske regler foreskriver, hvor stor en andel af stien der skal være med fast gulv og hvor stort et strøet leje der skal være pr. dyr. Grisene skal fødes på friland og der skal være adgang til udendørs areal for alle grisene. Det betragtes som værende BAT i det økologiske system.

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Økologiregler:

Dyr må kun fikseres kortvarigt.

Indendørs liggearealer skal være velforsynede med ren og tør strøelse. Arealet med strøelse skal være så stort, at alle dyr kan ligge ned samtidig.

Mindst halvdelen af staldens samlede arealkrav (normkravet) skal være med fast gulv.

Der skal være tilstrækkeligt med frisk luft og dagslys i stalden.

Fra den 15. april til den 1. november skal alle svin have adgang til afgræsning. Dog kan slagtesvin holdes i stald med adgang til udendørs løbegård. Der skal være adgang til løbegården året rundt.

Der skal være skygge i løbegården og op til halvdelen kan være overdækket.

Der skal være fri adgang til rodemateriale.

De økologiske regler for stiidretning mht. fast gulv, dybstrøelse og spalteareal følges. Det anses for at være BAT i økologiske produktioner.

Fast affald

Tabel for fast affald, efter

ISAG kode	Art	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelses metode
19.00	Forbrændingseget		Container	Marius Pedersen
23.00	Ikke forbrændingseget		Container	Marius Pedersen
50.00	Papir/pap		Container	Marius Pedersen
51.00	Glas		Container	genbrugsplads
52.00	Plast (EAK-kode 02-01-04)		Container	Marius Pedersen
52.06	Heraf PVC		Container	genbrugsplads

Støj

Beskrivelse af støjkloder

Støjkloder fra bedriften er støj fra husdyr, kørsel med landbrugsmaskiner samt til- og frakørsel af foder, produkter og grise til ejendommen.

Foderanlægget kører hele døgnet.

Beskrivelse af driftsperiode

Til og frakørsel med foder, grise mv forekommer hovedsagligt i dagtimerne.

Foderanlægget kører hele døgnet.

Beskrivelse af støjklodetiltag

Der har så vidt vides ikke tidligere være klager over støj fra bedriften. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er, eller forventes at blive et problem for de omkringboende.

Lys

Der er lys ved løbegården udenfor slagtesvinestalden. Det er tændt ved aflevering af grise (1-2 timer om ugen).

Der er ingen generende lys for omgivelserne hverken om dagen eller om natten.

Fluer og skadedyr

Generel beskrivelse skadedyr

Tilstedeværelse af skadegørere forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring staldene, og eventuelle problemer bekæmpes omgående.

Beskrivelse af gener fra fluer

Fluebekæmpelse er omfattet af BAT-krav. Dette imødekommes ved anvendelse af rovfluer i stalde til bekæmpelse af fluer. Flueplage forebygges desuden ved at holde en god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring, brug af kalk og ved jævnlig udslusning af gyllen.

Beskrivelse af rottebekæmpelse

Forekomster af rotter skal anmeldes til bekæmpelse efter gældende regler.
Der er tegnet kontrakt med et anerkendt rottebekæmpelsesfirma.

Støv

Der er ingen specielle støvgener forbundet med produktionen.
Det kan støve i forbindelse med håndtering af halm og ved indblæsning af foder i siloerne.

Transport

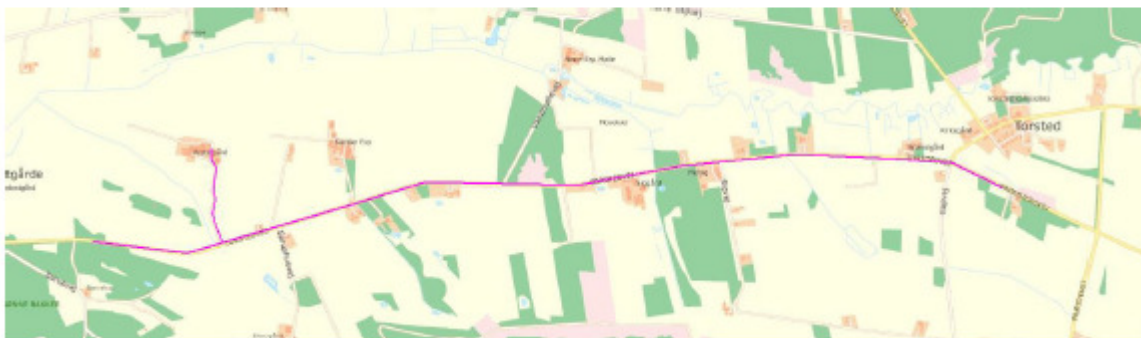
Tablet for transporter

Type	Antal/år, efter	Kommentarer
Indkøbt grovfoder	1	Grovfoderet køres i silo og udfodres igen derfra i staldene.
Indkøbt foder	45	Fra Grovareselskab. Opbevares i siloer og/eller på gulv i foderlade
Dieselolie	1	I tank i værksted
Døde dyr	52	Afhentes af DAKA
Gyllekørsel	145	Gyllen transporteres i 25 m ³ vogne. Der er ikke taget endelig stilling til arealerne, men planen er, at de bortforpagtes og gylle aftages til arealerne.
Levende dyr til ejendommen	4	Der leveres smågrise til ejendommen 4 gange årligt.
Levende dyr fra ejendommen	18	Slagtesvin afhentes
Dyrlæge	52	
Brug af maskinstation		Ingen.

Der er ikke redegjort for før scenariet, da ejendommen lige er erhvervet, og ansøger ikke har kendskab til den tidligere ejers forhold.

Transportveje:

Kort over de mest benyttede transportveje til og fra ejendommen.

Restvand

Se bilag om opbevaringskapacitet

Affald og kemikalier

Beskrivelse af kemikalier generelt

Der anvendes ikke kemikalier, da der er tale om en økologisk besætning. I forbindelse med desinficering af staldene anvendes hydratkalk Calciumhydroxid - $\text{Ca}(\text{OH})_2$.

Bortskaffelse affald: Kemikaliet skal betragtes som farligt affald. Benyt den kommunale indsamlings- og afhentningsordning.
Kemikalieaffaldsgruppe: Affaldsfraktion: EAK-kode: X 05.99 10 08 15* * EAK-koden er angivet for affald fra termisk baserede ikke jernmetalværker. Hvis brugt i jernmetalværker skal specifik EAK-kode angives.

Beskrivelse af pesticider

Der er tale om en økologisk ejendom, så der er ingen pesticider.

Beskrivelse af egenkontrol

Medicinforbrug registreres efter gældende love.

Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning)

Der er udarbejdet APV for arbejdspladsen.

Økologireglerne følges.

Døde dyr

Tabel vedrørende døde dyr EAK-kode 02-01-02, efter

Dyreart	Type opbevaring	Maks. Mængde
Slagtesvin	Kadaverkappe	4% årligt

Placering af døde dyr under kadaverkappe: ●

1.5 Oplysninger om opbevaringsanlæg

	Gyllebeholder	
	Nudrift	Ansøgt
Dimension (dybde x diameter)	30m x 4m	30m x 4m
Lagerandel flydende i procent	100%	100%
Lagerandel fast i procent		
Opbevarings- kapacitet	3895 tons	3895 tons
Overdækning barriere	Telt	Telt
Fast overdækning	Ja	Ja

1.6 Beregninger på anlæg

Lugt

Lugtgeneberegning

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Torstedvej 77	0	NY	132,08	299,26	132,08	299,26	300,63	Ja	Ja
+ Lathyrusvej 9	0	NY	267,56	603,86	267,56	603,86	4.153,24	Ja	Ja
+ Torstedvej 67	0	NY	267,56	603,86	267,56	603,86	1.922,41	Ja	Ja
+ Sønden Åen, Tim	0	FMK	408,04	529,69	408,04	529,69	4.036,22	Ja	Ja
+ Præstegården, Torsted	0	FMK	408,04	529,69	408,04	529,69	2.197,95	Ja	Ja

Ammoniaktab

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lagre opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-128,15 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	0,00
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1666,64
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	139,43
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Påvirkning af natur

Nøgletal emission

Samlet emission fra stald og lager: 1.806,07 kgN/år

Meremission fra stald og lager: -381,61 kgN/år

Øversigt over naturpunkter

Navn	Kategori	Opretter	Kumulationen	Ruhed natur	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Habitatnatur	1	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	0,0	0,0
§3 mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	-1,6	2,5
§3 mose	3	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	+3,2	16,9
§7	2	Ansøger	Nul ejendomme	Mk	0,0	0,8

1.7 Oplysninger om gødning Gødningsregnskab (Nudrift)

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	29350,65	7020,98	75,00	0,00	296,36
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	29350,65	7020,98	0	296,36
Total	29350,65	7020,98	0	296,36

Gødningsregnskab (ansøgt)

Produceret gødningsmængde

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	17604,91	4303,84	75,00	0,00	180,22
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Total gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	17604,91	4303,84	0	180,22
Total	17604,91	4303,84	0	180,22

1.8 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapacitetserklæring
Torstedvej 73, 6980 Tim.

Beregning af gylleopbevaringskapacitet Torstedvej 73, 6980 Tim.

Gylle produceret på ejendommen	3625 m ³
Vand tilledt fra befæstede arealer	0 m ³
Vand tilledt fra vask af maskiner	0 m ³
Vand tilledt fra andet	0 m ³
I alt vand og gylle i gyllebeholdere	3625 m ³

Behov for opbevaring ved krav til:

7 mdr opbevaringskapacitet	2114,6 m ³
9 mdr opbevaringskapacitet	2718,8 m ³

Gyllebeholdere

Adresse	Nudrift		Ansøgt	
	kapacitet	% i tanken	kapacitet	% i tanken
Torstedvej 73	3895 m ³	100	3895 m ³	100
	0 m ³	0	0 m ³	0
Ejendoms adresse	0 m ³	0	0 m ³	0
Adresse aftaletank	0 m ³	0	0 m ³	0
Gyllekanaler	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
	0 m ³	0	0 m ³	0
Opbevaringskapacitet i alt	3895 m ³	100	3895 m ³	100

Opbevaringskapacitet i måneder 12,9

Gyllekanaler medregnet i opbevaringskapacitet

ja	nej
	x

Udfyldt af Miljørådgiver Helle Borum

Dato 14. juni 2017

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Besætning, dyreenheder og gødningsproduktion							
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	DE	Tons	Kg N	Kg P	Kg K
<i>CHR-nr./Besæt.nr. /</i>							
Slagtesvin, Delvis spallegulv, 50-75% fast	3.990,0 Stk		128,4	2.583	12.550	3.068	6.840
Slagtesvin, Opdelt leje, dybstrøelse	1.050,0 Stk		33,8	541	2.814	830	2.310
			162,2	3.124	15.364	3.897	9.149
I alt			162,2	3.124	15.364	3.897	9.149

Beregnet i mark online Dlbr. Efter 2016/17 normer.

Omregnet til ren gylle: (2583 t / 3990 grise) x 5600 grise = 3625 tons gylle

1.9 BAT (Bedst tilgængelige teknik)

Torstedvej 73, 6980 Tim.

Redegørelse for BAT

Anlæg

I forbindelse med ansøgningen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. §12 er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

De vigtigste anvendte virkemidler er:

Virkemiddel	Effekt
<p>Staldsystemer</p> <p>Der er udeareal med spalter til slagtesvinestalden. Ca. halvdelen af løbegården overdækkes. Indendørs i rundbuestaldene (1) er der godt 50% fast gulv og gylle i stald 2 bliver der gylle og dybstrøelse, hvilket er BAT for økologiske grise. Der er 300 stipladser i stald 2 og 1200 stipladser i rundbuehallerne (stald 1).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Slagtesvinestalde (1-1 er tilhørende løbegård) 2. Slagtesvinestald (2-1 og 2-2 er tilhørende løbegårde) 3. Opvarmet depot. Højtryksrenser bl.a. 4. Lyngfås, halm mv 5. Lyngfås, halm mv 6. Gylletank 3895 m³ 7. Gastæt silo. Fjernes. 8. Halmlade
<p>Mere effektiv fodring</p> <p>❖ Fasefodring</p>	<p>Slagtesvinene fasefodres. Alle grisene tildeles både grovfoder og foderblandinger.</p> <p>Der må ikke anvendes kunstige aminosyrer til økologiske grise.</p>

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Overbrusningsanlæg	<p>Der overbruses på det udendørs spalteareal. Overbrusningen giver forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre.</p> <p>Overbrusningen/temperaturregulering er lovpligtig i hht. Lov om indendørs hold af søer, smågrise og slagtesvin, -der er derfor ikke lavet økonomiske afvejninger af alternativer.</p>
Management	<p>Økologireglerne efterleves.</p> <p>Der føres regnskab med energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet. Antallet af dyr optælles en gang årligt ved kalenderårets slutning og indberettes til CHR-registret.</p> <p>Der bliver 1 fuldtidsansat på ejendommen. Der er arbejdsplaner for hvert staldafsnit/foldafsnit for at optimere rutinerne og gøre dem overskuelige for den enkelte medarbejder.</p> <p>Branchekoden fra dansk landbrug omhandlende "god produktionspraksis i primærproduktionen" følges.</p>
Vand- og energiforbrug	<p>Ejendommens vandforbrug er primært drikkevand til dyrene. Derudover bruges en mindre andel af vandet til rengøring i staldene. Alle drikkeipler er placeret i foderautomater således at spildt vand opsamles i foderkrybben og vandspild undgås.</p> <p>Lovpligtig overbrusning.</p> <p>Elektricitet anvendes til lys og foderanlæg.</p> <p>Der er naturlig ventilation i staldene.</p>
Husdyrgødningsoptagelse	<p>Der er teltoverdækning på gylletanken tilknyttet ejendommen, så lugt og ammoniakfordampning begrænses. Tilstand og vedligehold dokumenteres med logbog. Beholderen kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger og dens vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, og gyllen omrøres kun i forbindelse med tømming eller overpumpning til gyllevogn.</p> <p>Tanken er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for, om der skulle være tegn på begyndende utætheder.</p> <p>Dybstrøelse opbevares på møddingsplads/markstak og er overdækket.</p>

Miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim
23. februar 2018

Andre BAT-teknologier er fravalgt med følgende begrundelser:

Virkemiddel	Begrundelse for fravalg
Biologisk luftvasker	Biologisk luftvasker anvendes for at reducere lugt. Der er naturlig ventilation og adgang til det fri, hvilket er et krav i økologiske besætninger. Her kan luftrensning ikke anvendes.
Benzoesyre i foderet	Benzoesyre anvendes som virkemiddel til reduktion af ammoniak. Må ikke anvendes i økologiske besætninger.
/Ændring af ventilationsafkast	Der er naturlig ventilation.
Kemisk luftvasker	Reducerer ammoniakfordampningen fra staldene. Må ikke anvendes i økologiske besætninger.
Foder	Det er ikke muligt at reducere foderforbruget eller tilsætte kunstige aminosyrer til foderet i økologiske besætninger. Derfor er en ammoniakreduktion ikke mulig. Tilsætning af enzymer til økologisk foder er ikke tilladt. Derfor er fytasetilsætning ikke en mulighed.
Gylleseparation	Anvendelse af separation udløses oftest af et ønske om at reducere harmoniareal til produktionen. Da det hidtil har vist sig muligt at afsætte gylle i området fravælges denne løsning.
Gylleforsuring	Må ikke anvendes i økologiske besætninger. Der er i dag forsøringsanlæg på ejendommen, men det afmonteres.
Gyllekøling	Gyllekøling er fravalgt da spaltearealet med gylle hovedsagligt er udendørs. Der er ikke noget varmebehov i staldene.

Bilag 2: Miljøvurderingen

Vurdering af husdyrbrugets anlæg

I forbindelse med miljøgodkendelsen ændres husdyrproduktionen til et økologisk dyrehold. Det økologiske dyrehold skal gå i de eksisterende bygninger, hvor der opføres løbegårde i direkte tilknytning til de eksisterende stalde på adressen Torstedvej 73, 6980 Tim.

Lokalisering

Generelle afstandskrav

De lovpligtige afstandskrav i §§ 6 og 8 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Husdyrbrugets anlæg ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfredede arealer, strand, søer, åer, skove, fortidsminder og kirker. Anlægget ligger endvidere uden for kystnærhedszone.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Placering i landskabet

De nye løbegårde til det økologiske dyrehold opføres i tilknytning til de eksisterende staldbygninger. De 3 fodersiloer, hvoraf den ene fodersilo flyttes fra en anden placering på ejendommen, placeres alle i tilknytning til eksisterende bygninger. Siloerne har en max højde på 10 meter.

For at fremme byggeriets indpasning i landskabet stilles vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer.

Beplantning

Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor mange læhegn/punktbepantninger/skovbevoksninger adskiller marker og den spredte bebyggelse i området ligger i forbindelse med eksisterende beplantning (som øer på en flade). Det betyder, at der er få udsigts- og indsigtslinjer i landskabet. Ejendommen er delvis skjult fra torstedvej af læhegn eller lignende.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfalden og skabe et harmonisk anlæg. Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Af hensyn til landskabets nuværende udseende og beplantningsstrukturer omkring husdyrbrugets anlæg bør eksisterende beplantning omkring anlægget ud mod Torstedvej bibeholdes i det omfang det er muligt.

Særlige landskabelige områder:

Husdyrbruget ligger uden for bevaringsværdige landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Geologiske interesseområder

Husdyrbrugets anlæg er beliggende inden for det geologiske interesseområde Skovbjerg Bakkeø. Der er vigtigt at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgang og sammenhænge fremtræder klart i landskabet. De nye løbegårde og de 3 fodersiloer placeres i tilknytning til eksisterende bygninger og vurderes ikke at være i strid med kommuneplan 2013 til 2025.

Husdyrbruget ligger i landskabstypen storbakket morænelandskab

Det storbakkede morænelandskab er karakteriseret ved store bakker og jævnt kuperede til flade landskaber. Det er overvejende en robust landskabstype og derfor som udgangspunkt principielt egnet for nyplacering eller udvidelse af eksisterende landbrug.

De nye løbegårde og de 3 fodersiloer opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse og vurderes ikke at være i strid med hensynet til de bevaringsværdige landskaber.

Større uforstyrrede landskaber

Husdyrbruget ligger inden for et større uforstyrret landskab. Målsætningen for et større uforstyrret landskab er at landskabet så vidt muligt skal friholdes for nye større tekniske anlæg, som veje, master, større virksomheder, byudvikling mv., der kan have en stor syns- og støjmæssig indvirkning på omgivelserne. Landbrugsbyggeri vurderes som udgangspunkt ikke at være et større teknisk anlæg.

Konklusion

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Indretning

Dyrehold/Produktion

Besætningssammensætningen, staldtype og årlig produktion i nudrift og ansøgt drift fremgår af tabellerne i bilag 1.3 i redegørelsen.

Der er stillet vilkår om, at antallet af dyreenheder som gennemsnit per år maksimalt må være 180,22 DE.

BAT-Bedste tilgængelige teknik

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for

de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §11 og §12 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

- Staldindretning
- Management
- Foder
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier (standard vilkår) for en række konventionelle staldsystemer. Dette gælder dog ikke for søer, smågrise og slagtesvin, som produceres økologisk.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke udregnet et emissionskrav for fosfor, idet der ikke kan anvendes de samme fodringsteknikker i økologiske produktioner som ved konventionelle svinebrug. Det gælder brugen af enzymet fytase, som anvendes til at regulere fosforomsætningen i dyrenes foder.

Kommunen vurderer på den baggrund, at det ikke er teknisk muligt at fastlægge fosforkrav, der ligger ud over de økologiske regler.

Staldindretning

Rundbuehallerne og de tilhørende løbegårde vurderes samlet set som et delvis spaltegulv med 50-75% fast gulv med strøelse. I rundbuehallerne bliver der tale om 50 % fast gulv med et 10 cm lag strøelse. Resten af indearealet er med spalter. Udearealet bliver en kombination af fast gulv og spalter. Det samme er gældende for Stald I.

De økologiske regler for stiindretning mht. fast gulv, strøelse og spalteareal følges. De økologiske regler foreskriver, hvor stor en andel af stien der skal være med fast gulv og hvor stort et strøet leje, der skal være pr. dyr. Grisene fødes på friland og der skal være adgang til udendørs areal for alle grisene. Dette betragtes som BAT i økologiske produktioner

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er BAT for husdyrbruget.

Management

Tiltag omkring management er beskrevet i BAT-redegørelsen i bilag 1.9.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Foder

Slagtesvinene fasefodres. Alle grisene tildeles både grovfoder og foderblandinger.

Økologireglerne for foder skal følges. Det er i den forbindelse ikke muligt at foretage fodertilpasning og reducere proteinniveauerne, som kan begrænse ammoniakudledningen. Benzoesyre kan heller ikke anvendes i økologiske produktioner.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. foder.

Forbrug af energi og vand

Vand: Ejendommens vandforbrug er primært drikkevand til dyrene. Alle drikkenipler er placeret i foderautomater således at spildt vand opsamles i foderkrybben og vandspild undgås.

Der er lovpligtig overbrusning.

Derudover bruges en mindre andel af vandet til rengøring i staldene. Slagtesvinestaldene rengøres efter hvert hold grise. Der anvendes højtryksrensere og staldene i blødsættes først for at spare på vandet.

Energi:

Energiforbruget på ejendommen bliver meget begrænset, da der er naturlig ventilation og ingen opvarmning i staldene.

Den lovpligtige overbrusning opføres som lavtryksoverbrusning på de udendørs spaltearealer.

Der bruges elektricitet til lys og foderanlæg. Der er dagslysstyring og begrænset natbelysning. Udendørsbelysningen er styret af bevægelsessensorer.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type bedrift.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Gyllebeholderen på ejendommen er udstyret med teltoverdækning. Gyllebeholderen ligger 60 meter fra vandløb og terrænet hælder mod vandløbet, derfor er der etableret en vold omkring gyllebeholderen som loven foreskriver.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

De fravalgte BAT-teknologier er beskrevet i BAT-redegørelsen bilag 1.9

De fleste BAT-tekniker kan ikke anvendes i økologiske besætninger, hvor der er særlige krav.

Kommunen vurderer, at fodring og opstaldning lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Der er derfor ikke påkrævet yderligere indsats.

Alternative løsninger

Andre muligheder

De nye løbegårde og de 3 fodersiloer opføres i tilknytning til de eksisterende staldbygninger.

De valgte placeringer, anses som værende mest hensigtsmæssig, i forhold til logistik og det omgivende miljø.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Ophør

Der er stillet vilkår om ved ophør, at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger for, at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage til tilfredsstillende tilstand.

Der er endvidere stillet vilkår om, at kommunen kan kræve bygninger, gyllebeholdere m.v. fjernet ved ophør.

Drift

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Torstedvej 73, 6980 Tim er samlet i nedenstående tabel.

Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme, hvor arealet af tagflader og befæstede overflader med afløb overstiger 7.500 m ² , skal vandet afledes til nedsivning eller til vandløb. Ved nedsivning skal sagen anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune med angivelse af placering af nedsivningsanlægget samt dimensioneringsgrundlaget. Ved afledning til vandløb, herunder grøfter, skal udløbene forsynes med bassiner af passende størrelse med henblik på tilbageholdelse af bundfældelige stoffer. Hvor der er hydrauliske problemer skal udledningen som udgangspunkt reduceres til 1 – 2 l/s pr. ha. Dimensioneringsgrundlaget for regnvandsbassiner kan ses på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside.
Håndtering på husdyrbruget: Der ændres ikke på de eksisterende tagflader. Det er ikke muligt at montere tagrender på rundbuehallerne. Der er tagrender på de øvrige bygninger. Tagvandet ledes til nedsivning.
Restvand
Definition og krav: Vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift.

Restvand kan efter anmeldelse til Ringkøbing-Skjern Kommune udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt.

Håndtering på husdyrbruget:

Rengøringsvand fra staldanlæg ledes til gyllebeholder.

Spildevand fra vaskeplads

Definition og krav:

Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.

Håndtering på husdyrbruget:

På husdyrbruget foretages vask af maskiner i marken eller på støbt plads med afløb til gyllesystem.

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 4.

Til sikring imod forurening fra spildevand og restvand er der stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand og restvand
- Håndtering af spildevand og restvand
- Vask af landbrugsmaskiner

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at generel lovgivning, samt vilkår i miljøgodkendelsen tager tilstrækkelig hånd om husdyrbruget håndtering af spildevand, restvand og saftafløb, således det ikke påvirker omgivelserne væsentligt.

Medicin, olie og brændstof

Der er stillet vilkår om opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte omgivelserne mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets anvendelse af, fyringsolie og brændstof.

Håndtering og opbevaring af affald

Der er stillet vilkår om håndtering og opbevaring af affald.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at på baggrund af redegørelsen fra ansøger, samt vilkår i miljøgodkendelsen vil håndteringen og opbevaring af affald fra husdyrbruget ske under hensyntagen til omgivelserne.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

I forbindelse med denne miljøgodkendelse, udarbejdes der en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkra-
ver overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra
husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget
foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra
anlægget, er velbegrundede.

Endeligt er der stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan anmode om nye beregninger af
ammoniakemission, ammoniakdeposition, samt lugtgeneafstande.

Naboforhold

Lugt

Der er indsendt beregninger af lugtemissionen fra staldanlæg, hvilket er foretaget efter
henholdsvis den nye lugtvejledning, samt FMK-modellen.

Den nærmeste nabobeboelse er Torstedvej 75. Torstedvej 75 er ejet af ansøger og derfor er
lugtgeneafstanden til enkelt bolig ikke beregnet hertil, men til ejendommen på Torstedvej 77,
6980 Tim.

Lugtgeneafstandene (afstande, hvor der kan forventes væsentlige lugtgener), er ifølge
ansøgningen, som følgende:

Enkelt Bolig: Torstedvej 77	132,08 meter
Samlet bebyggelse: Lathyrusvej 9	267,56 meter
Samlet bebyggelse: Torstedvej 67	267,56 meter
Byzone: Tim	408,04 meter
Byzone: Torsted	408,04 meter

Ifølge ansøgningen, er de faktuelle afstande minimum 300,63 meter til enkelt bolig og
henholdsvis 4153,24 meter og 1922,41 meter til samlet bebyggelse. Afstanden til de
nærmeste byzoner Tim og Torsted er henholdsvis 4036,22 meter og 2197,95 meter.

Ifølge ansøgningen er genekriterierne for byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig overholdt,

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Torstedvej 77	0	NY	132,08	299,26	132,08	299,26	300,63	Ja	Ja
+ Lathyrusvej 9	0	NY	267,56	603,86	267,56	603,86	4.153,24	Ja	Ja
+ Torstedvej 67	0	NY	267,56	603,86	267,56	603,86	1.922,41	Ja	Ja
+ Søndens Åen, Tim	0	FMK	408,04	529,69	408,04	529,69	4.036,22	Ja	Ja
+ Præstegården, Torsted	0	FMK	408,04	529,69	408,04	529,69	2.197,95	Ja	Ja

Der ligger endvidere ikke fremtidig byzone-, eller sommerhusområder inden for geneafstanden
fra husdyrbruget.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Støj

Støjkilder fra husdyrbruget udgøres primært af støj fra husdyr, kørsel med landbrugsmaskiner, samt til- og frakørsel af foder, produkter og grise til ejendommen. Transporter til og fra ejendommen forekommer hovedsageligt i dagtimerne. Foderanlægget kører hele døgnet.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse.

Der er i miljøgodkendelsen fastsat vilkår om, at såfremt der skulle opstå støjgener for de omkringboende og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages støjmålinger. Der er endvidere fastsat vilkår om støjniveauer for husdyrbruget.

Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Der er lys ved løbegården udenfor slagtesvinestalden. Det er tændt ved aflevering af grise (1-2 timer om ugen). Der er daglysstyring og begrænset natbelysning. Udendørs belysning er styret af bevægelsessensorer.

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Fluer og skadedyr

Fluebekæmpelse er omfattet af BAT-krav. Der anvendes rovfluer til bekæmpelse af fluer i staldene. Derudover forbygges flueplager ved at holde en god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring, brug af kalk og ved jævnlig udslusning af gyllen.

Forekomsten af rotter anmeldes til bekæmpelse efter gældende regler. Der er tegnet kontrakt med et anerkendt rottebekæmpelsesfirma.

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Der er ingen specielle støvgener forbundet med produktionen. Det kan støve i forbindelse med håndtering af halm og ved indblæsning af foder i siloerne.

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover

henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Ansøgt projekt vil betyde en ændret transport til og fra husdyrbruget. Transporterne vil primært bestå af gylletransporter

Type	Antal/år, efter	Kommentarer
Indkøbt grovfoder	1	Grovfoderet køres i silo og udfodres igen derfra i staldene.
Indkøbt foder	45	Fra Grovvarereselskab. Opbevares i siloer og/eller på gulv i fodertade
Dieselolie	1	I tank i værksted
Døde dyr	52	Afhentes af DAKA
Gyllekørsel	145	Gyllen transporteres i 25 m ³ vogne. Der er ikke taget endelig stilling til arealerne, men planen er, at de bortforpagtes og gylle aftages til arealerne.
Levende dyr til ejendommen	4	Der leveres smågrise til ejendommen 4 gange årligt.
Levende dyr fra ejendommen	18	Slagtesvin afhentes
Dyrlæge	52	
Brug af maskinstation		Ingen.

Der er ikke redegjort for før scenariet, da ejendommen lige er erhvervet og ansøger ikke har kendskab til den tidligere ejers forhold.

Antallet af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsler, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Ved arbejdskørslernes ophør skal det offentlige vejareal, jf. Færdselsloven, rengøres. Det er Politiet, der er myndighed for færdsel på offentligt areal.

Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, ved overholdelse af de generelle krav mht. til transport fastsat i den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse, at transport af husdyrgødning kan foregå uden væsentlige gener for omgivelserne.

Ammoniakupåvirkning

Beskyttelsesniveauet for ammoniak er sammensat af flere elementer:

- Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af § 11 og § 12 i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- En forbudszone, hvor der ikke må etableres, udvides, eller foretages ændringer af stalde, eller gødningsopbevaringsanlæg indenfor 10 meter til Kategori 1- og 2-Natur.

Generel ammoniakreduktion

Husdyrbruget er ikke omfattet af krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager, eftersom søer, smågrise og slagtesvin, som produceres økologisk er friholdt fra ammoniakreduktionskravet.

Ammoniak påvirkning af natur

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk.1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet og
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Samlet vurdering af husdyrbrugets påvirkning på ammoniakfølsom natur

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

Det nærmeste Kategori 1-Naturområde ligger ca. 1,5 km nord fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er hede og er en kortlagt naturtype (Tør hede, 4030). Området er en del af habitatområde Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø.

En beregning af ammoniakdepositionen til naturområdet viser, at totaldepositionen til naturområdet fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,0 kg N pr. ha. pr. år.

Da den totale ammoniakbelastning fra det samlede ansøgte anlæg på kategori 1 naturområdet ligger under 0,2 kg N pr. ha. år, er det ikke påkrævet, at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug.

Den ansøgte drift af anlægget, vurderes ikke at ville påvirke det pågældende habitatområde og dets udpegningsgrundlag på en måde, der hindrer målopfyldelse for habitatområdet og det kan ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af området, selv om beskyttelsesniveauet er overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 200 meter vest fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er et hede på ca. 20 ha (Se Bilag 6).

Tålegrænsen for hede vurderes til at være mellem 10-20 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i 2014, beregnet til 14,8 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den nederste tålegrænse af overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,8 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret moser. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning Kg/N/ha	Målsætning i Kommuneplan	
Mose1	Ca. 133 m	Nord	-1,6	C-målsætning	
Mose2	Ca. 60 m	Øst	3,2	C-målsat	

Der er tre overordnede målsætninger for naturbeskyttelsesområderne i kommuneplanen 2013-2025 (Kommuneplanen kan ses på www.rksk.dk):

	A-målsatte	B-målsatte	C-målsatte
Mål	Områderne bevares med deres sjældne plante-og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne	Der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante-og dyreliv	Der arbejdes for at bevare en god biologisk tilstand af de målsatte områder

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

For Mose1 er merbelastningen beregnet til -1,6 kg N/ha/år. Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

For Mose2 er merbelastningen beregnet til 3,2 kgN/ha/år.

Kommune har foretaget en besigtigelse af moseområdet den 31/1-2013, hvor der blev registreret følgende arter: Mosebunke, rød-el, pileslægten, mjødurtslægten, lysesiv, starslægten, mose-pors, kær-tidsel, mangeløvslægten, bredbladet dunhammer og lav ranunkel. På baggrund af besigtigelsen er det vurderet at mosen ikke er særlig ammoniakfølsom og derfor har en tålegrænse indenfor den øverste del af tålegrænseintervallet for moser på max 25 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i 2014, beregnet til 14,8 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Den samlede belastning (merbelastning + baggrundsbelastningen) vil derfor være på 18 kg N/ha/år til mose2 området. På baggrund af ovenstående er det vurderet at omlægningen til økologisk dyrehold på Torstedvej 73 ikke vil medføre en tilstandsændring på mose2 med en merbelastning på 3,2 kg N/ha/år.

Ammoniakfølsom skov

Der er registeret en potentiel ammoniakfølsom skov øst for ejendommen. Den nærmeste del af den potentielt ammoniakfølsomme skov har kommunen været på besigtigelse på i 2013 og den er registeret som §3-mose. Den resterende del af den potentielt ammoniakfølsomme skov er plantet efter 2010 og er derfor ikke groet frem af sig selv eller mere end 200 år gammel.

På baggrund af ovenstående kriterier, vurderer Kommunen, at skoven ikke er ammoniakfølsom.

Øvrig natur omkring anlægget

Inden for 1000 meter fra staldanlægget forekommer derudover vandhuller, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Søer og vandhuller over 100 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Idet vandhullerne ligger omgivet af marker i omdrift, er det kommunens vurdering, at vandhullerne er næringspåvirket. Ammoniak påvirkningen fra luften vil være af uvæsentlig betydning for vandhullerne, idet bidraget fra markerne er væsentligt større end det der afsættes fra luften.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at ændringen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne.

Samlet vurdering i forhold til ammoniakudledningen fra anlægget.

Det generelle ammoniakreduktionskrav er, ifølge ansøgningen, overholdt. Tilsvarende er de generelle beskyttelsesniveauer i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af det generelle ammoniakreduktionskrav og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste:

- At husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbårne kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau
- At ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkringliggende naturområder.
- At det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern Kommune:

Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.

- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Husdyrbrugets arealer

I henhold til § 10, stk. 10 i Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (LOV nr. 204 af 28. februar 2017) skal kommunen ikke stille vilkår til husdyrbrugets arealer efter 2. marts 2017. De nødvendige miljøhensyn som følge af anvendelse af husdyrgødning varetages i stedet for af generelle regler fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Konklusion

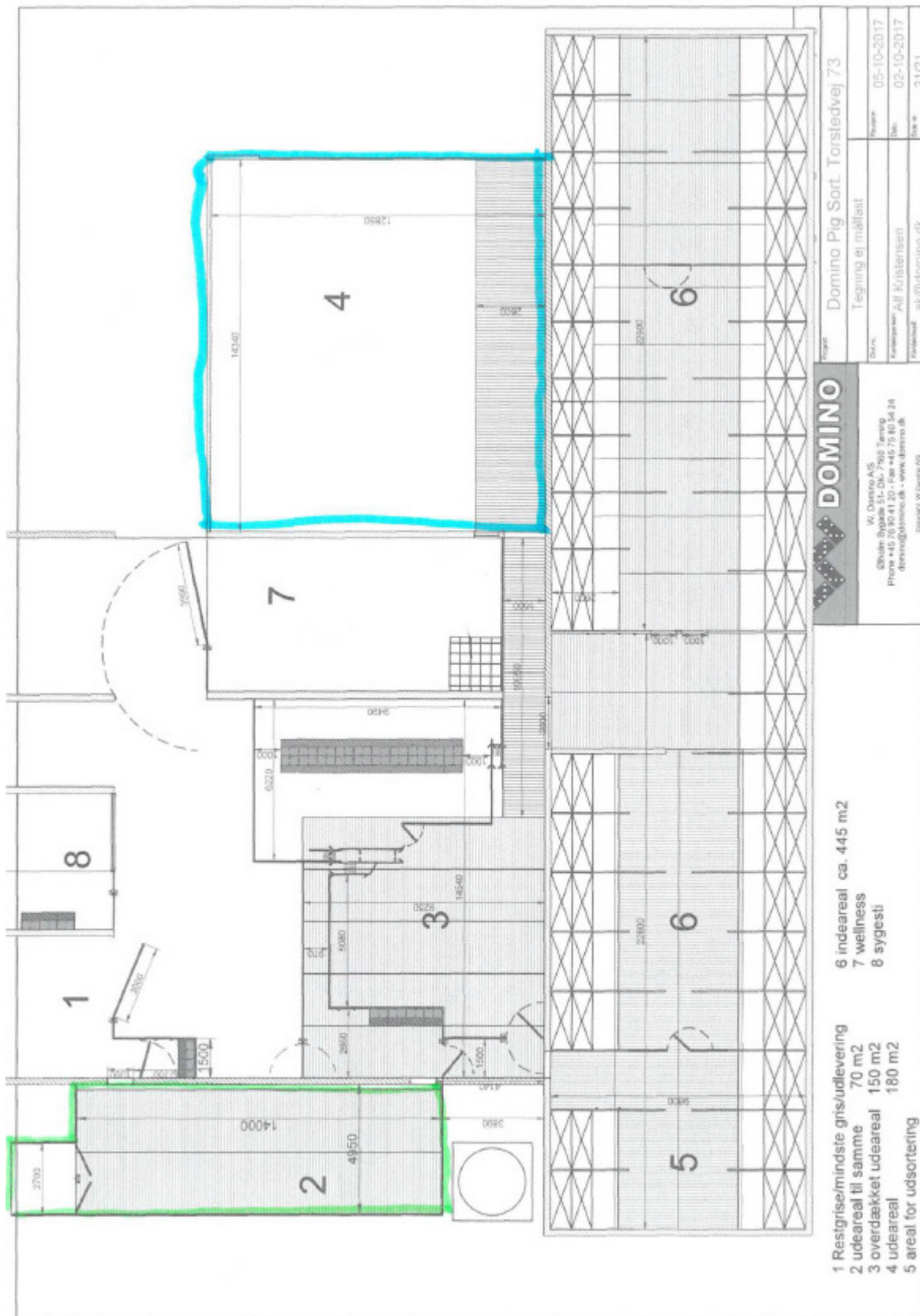
Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

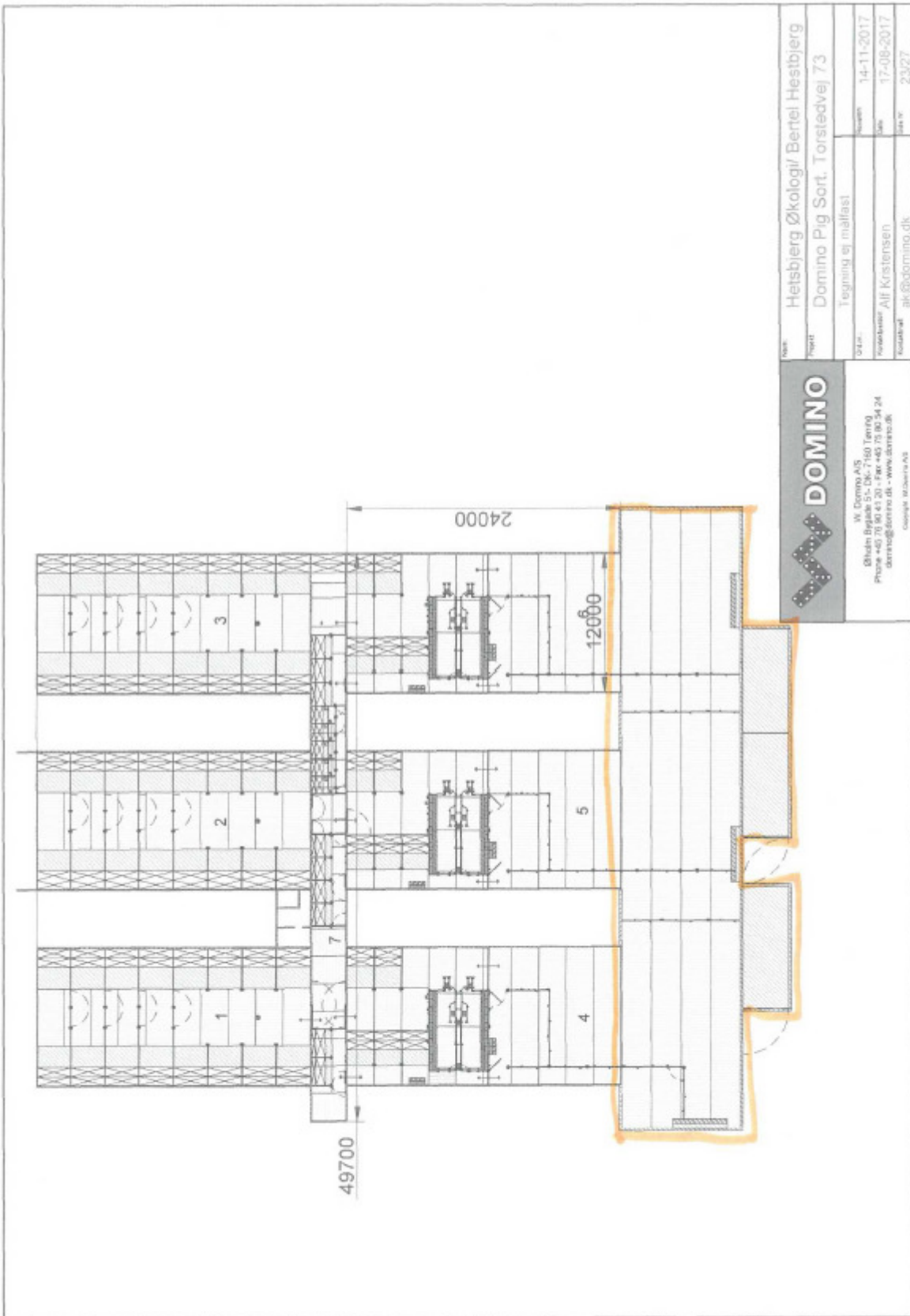
- Omlægningen til et økologiske dyrehold på 5600 slagtesvin (28-120 kg), i alt svarende til 180,22 DE, samt opførelse af 3 løbegårde på henholdsvis 800 m², 180 m² og 70 m², samt et overdækket udeareal i den eksisterende stald I og 3 fodersiloer kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.
Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

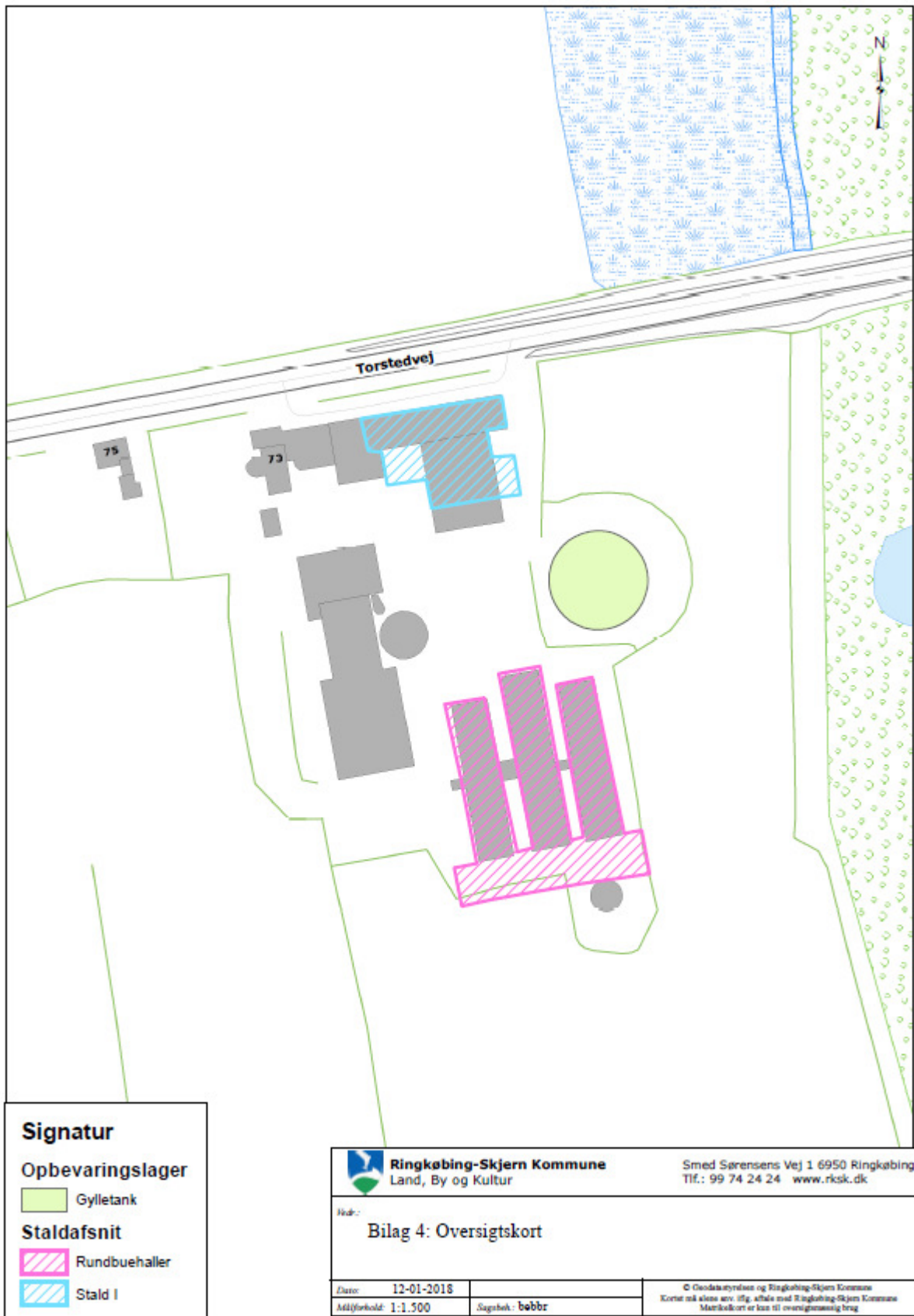
- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 3: Situationsplan, samlede anlæg

Bilag 4: Oversigtskort

Bilag 5: Afløbsplan

Afløbsplan for Torstedvej 73, 6980 Tim

Gyllerør / fortanke

De eksisterende fortanke benyttes og der etableres ikke nye. Den ene i det gamle kompleks (2, 2-1 og 2-2) ligger i den bygning der hedder "2" længst mod nordvest..

Ved det nyere kompleks kan anes en fortank inde i det blå "1-1" felt.

Lige nordøst for den proces tank der har været benyttet til forsuring.

For begge fortanke gælder at rør er ført til "6" Den præcise linjeføring kender jeg* ikke.

*Bertel Hestbjerg (ansøger)

Tagvand:

Det er ikke muligt at montere tagrender på rundbuehaleme. Der er tagrender på nogle af de øvrige bygninger.

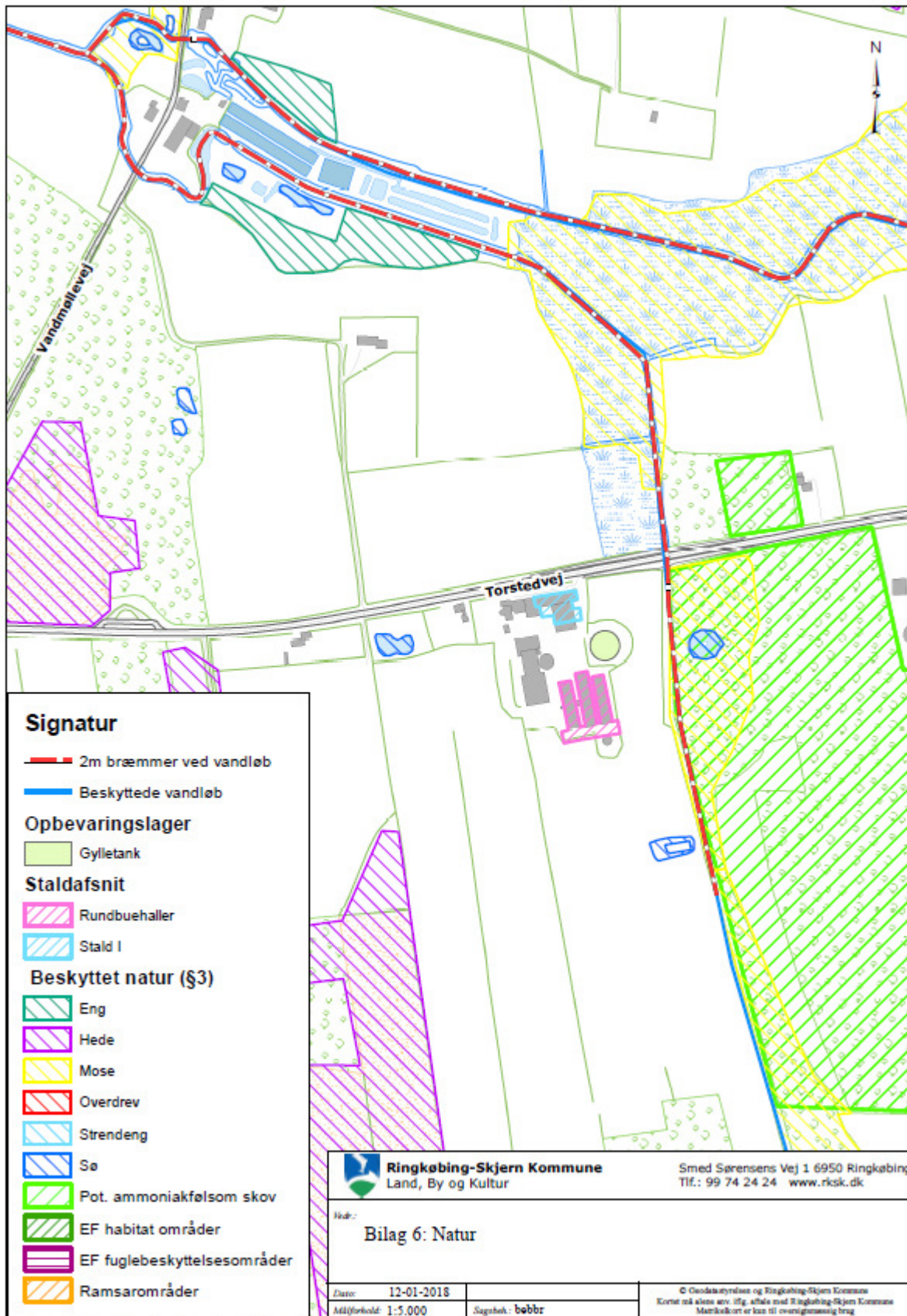
Tagvand ledes til nedsivning på jorden.

Det ønsker man at fortsætte med.

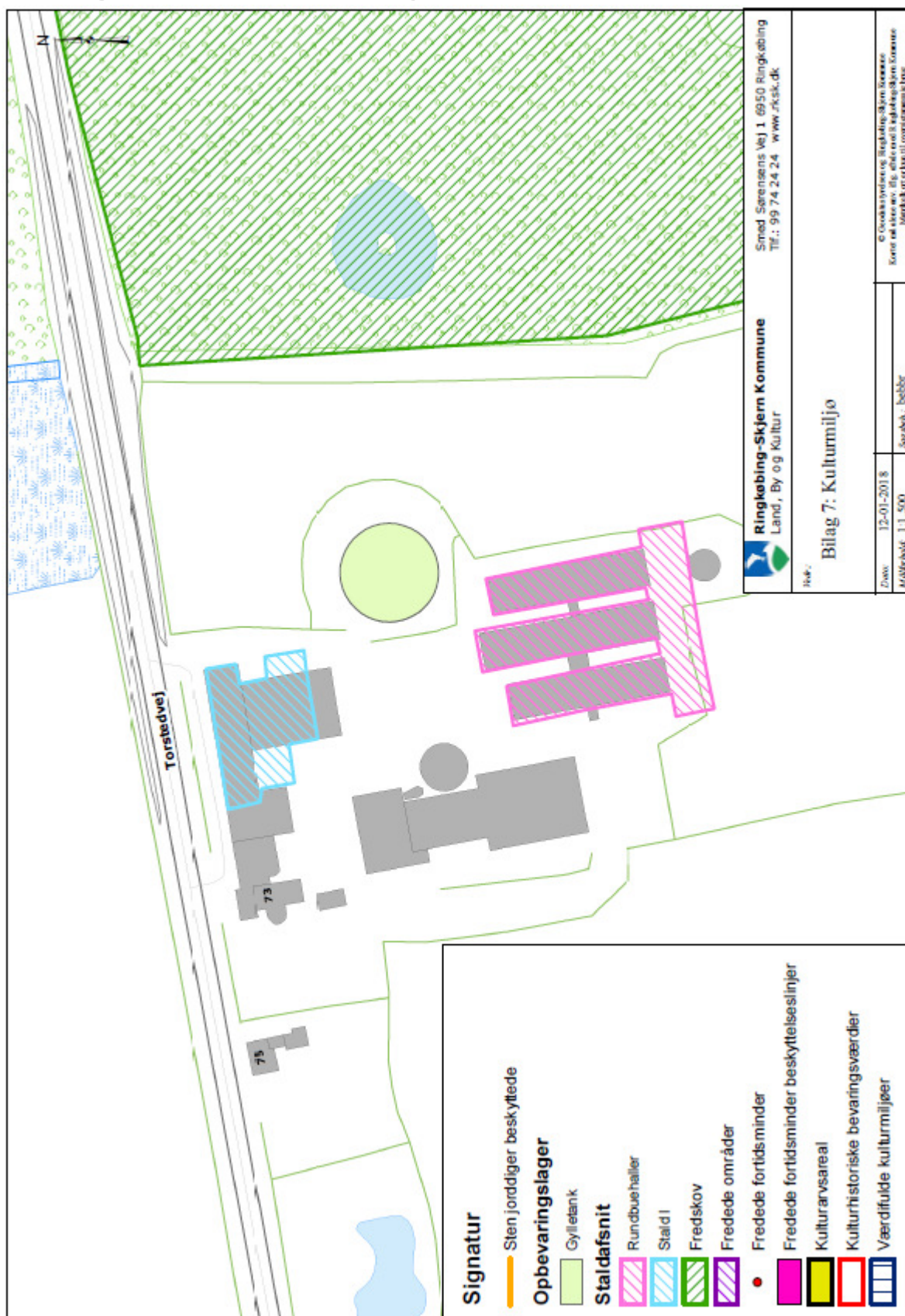

Bilag 6: Natur

Bilag 7: Kulturmiljø

Bilag 8: Beredskabsplan

Beredskabsplan for Torstedvej 73 6980 Tim.

Udarbejdet af : Helle Borum / Bertel Hestbjerg
9-8-2017

TELEFONLISTE

Ejer, Hestbjerg Økologi Aps, Nr. Feldingvej 100, 7500 Holstebro.

	Træffetid	Telefonnummer
Brandvæsen	Altid	112
Dyrlæge	Altid	2571 8586
Falck	Altid	7010 2030
Elektriker	Altid	2986 4174
Foderstofforretning,	Normal arbejdstid	9736 6444
Landbocenteret, Heden & Fjorden	Normal arbejdstid	9629 6666
Lægevagt	Uden for egen læges åbningstid	7011 3131
Miljømyndighed, beredskab vagthavende	Altid	2040 4112
Smeden, VVS	Altid	2128 8781

Ved store uheld ring altid 1-1-2. Ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. **Er du i tvivl så ring 1-1-2.**

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

1. Slagtesvinestalde (1-1 er tilhørende løbegård)
2. Slagtesvinestald (2-1 og 2-2 er tilhørende løbegårde)
3. Opvarmet depot. Højtrykrensers bl. a.
4. Lyngflis, halm mv
5. Lyngflis, halm mv
6. Gylletank 3895 m³
7. Gastæt silo. Fjernes.
8. Halmplade

Ved brand - RING 112 – og oplys
Navn, adresse og tlf-nummer der ringes fra

- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne – hvor mange
- Er dyrene kommet ud – art og antal, der evt. er fanget

Halmoplag

Flugtveje

Pulverslukkere

OVERLØB AF GYLLE, INSTRUKS

Der er allerede etableret jordvold omkring gyllebeholderen. Se

Der er derudover gylletælm på beholderen.

Der er terræn hældninger på over 6 grader enkelte steder i området imellem gylletank og vandløb, så derfor er denne sikring med jordvold og alarm yderst vigtig.

 Dræen / vandløb / boring

Halmballer

 Rendegraver eller lign.

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring

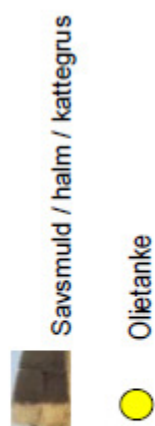

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, drikkevand

STOPHNER / HOVEDAFBRYDERE

Hovedafbryder ei ●

Hovedhane vand ●

Bilag 9: Placering af fodersiloer

Bilag 10: Kommentarer

Beredskabsplan

Beredskabsplanen/driftsforskriften skal beskrive, hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan have konsekvenser for miljøet.

Den skal, som minimum, indeholde:

- a. Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
- b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, herunder telefonnumre.
- c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb m.m..
- d. En opgørelse over materiale, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.

Kompost til markstak

Dybstrøelse, som har ligget i stald i 3 – 4 måneder er oftest kompostlignende, dog kan dybstrøelse fra fjerkræstalde være kompostlignende, allerede efter 1-2 måneder. Kompostlignende dybstrøelse må opbevares i markstak, når tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti.

Der gøres opmærksom på, at dybstrøelse fra gødningsmåtte under kalve- og svinehytter, også kun må opbevares i markstak, når det er kompostlignende.